

ДІЛО

виходить щодня рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. шадн. 143.322
Адреса для телеграм:
„Діло“, Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5-00 зод.
Чвертьрічно 15-00 „
Піврічно 30-00 „
Річно 60-00 „

ЗА ГРАНИЦЮ: В Америці 1 долар.
Франції, Італії, Бельгії 20 фр. фр.
Італії 750 зод., Німеччині 750 зод.
Швейцарії 3 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 750 зод., Австрії 750 зод.
Зміна адреси 1 зод.

Телеф. Редакції: 29-41.
Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

На допомогу безробітним.

ПАСТІРСЬКИЙ ЛИСТ НАШИХ ВЛАДИК

(Вспреосв. Андрія Шептицького, Григорія Хомишина, Йосафата Коциловського, Никити Будки, Григорія Лакоти, Івана Бучка й Івана Лятишевського.)

Живемо в часах, коли вбогість, нужда і фізичні та моральні терпіння мов хвилі ріки, що виступила з берегів, заливають краї та держави нового і старого світа. Ті нещастя найтяжче доторкають населення тих країв, які були тереном кривавих змагань у часі великої світової війни. Гураган війни, який кількома наворотами переходив через українські землі, стер з лиця землі багато цвітучих осель, знищив велику кількість рілнничих господарств і варстатів праці, спричинив смерть сотень тисяч людей і таку саму велику кількість людей зробив каліками без рук і ніг, відібрав їм здоров'я і хист праці. По тих жертвах війни залишилися тисячі вдів, сиріт і старців без ніякої допомоги, без спроможности життя.

На виснажені війною народи прийшли нові нещастя. Під теперішню хвилю переживає світ, переживають українці, одну з найтяжчих кріз, які знає історія. В нечуваний спосіб поширюється на селі і в місті безробіття. Даремне безробітні шукають праці, вони її не знайдуть. Вони не мають дуже часто засобів на заспокоєння найконечніших потреб, вони і їх рідні просто примірають з голоду.

Десятки і сотні тисяч вдів, інвалідів, калік, старців, бездомних, безробітних витягають до нас руки з проханням хліба, праці, даху над головою.

Появляються фальшиві пророки, які нужду і терпіння мільонів, брак праці, хотять використати для своїх цілей. Вони ширять серед робітництва полум'я ненависті і бунту та прямують до суспільного перевороту. Нам загрожує більшовизм і всі нещастя і терпіння, які він потягає за собою.

Протиділати ліберальним і соціалістичним течіям може тільки любов ближнього у формі милосердя всім потребуючим і терплячим. Капіталістична церква все займалася недолею робітників і їх тяжким матеріальним положенням. Великий папа робітників Лев XIII у своїй власній енцикліці *Rerum Novarum* поворює капіталізм у його шкідливій формі і домагається, щоб засадами християнської справедливости щоб керувалися як фабриканти, так і робітники. Він різко осуджує визиск робітників, а з яких горстка богачів наложива ярмо неволі. Одною з головних причин нещастя, які навістилися на людство в війну й велитенськими зброєними включно є те, що капіталізм знехтував засади християнської етики і моралі. Бачимо, що в світі не було ніколи стільки золота і нагромаджених засобів поживи, стільки великих болящих, як під теперішню хвилю, а рівночасно стільки бід і нужди, стільки сліз і терпіння. Це вина капіталізму. Святіший Отець в енцикліці пише: „Вільні доходи, себто ті, що не є копіями до приличного життя, не підлягають нечестивим до розпорядженню людини. Навпаки, богаті люди мають обов'язок помагати біднішим“. Тимто католицька Церква не лише виступає проти наслідків капіталізму, якими є нужда й безробіття, але що більше, велить робітникам організуватися для оборони своїх прав, а всім вірним велить помагати всім, що потребують допомоги.

Лише діяльна любов ближнього і християнське милосердя не словами, а ділами, зможе спасти людство з дотеперішньої неволі, яку воно переживає.

Та важка недоля теперішніх часів мусить зворушити наші серця і викликати в них почуття милосердя для нещасних і бездомних.

А ми, ваші Архипастирі, нині пригадуємо вам Братя і Сестри ще й на обов'язок практикувати ту прегарну чесноту християнського милосердя, як цього бажає Собі Христос, наш Божественний Вчитель. Миж Його учні й учениці, прислухайтесь до Його голосу, записаного у Євангеліста Матея:

„Скінчіться все на землі. Померкне сонце, і місяць не дасть світла сво-

го. Наспіє великий і страшний день; день поспідного суду і день справедливости... І прийде Син чоловічий у своїй славі і всі ангели з Ним. І сяде на престолі Своєї слави; і зберуться перед Ним усі народи; і відлучить їх одних від других, як пастир відлучує вівці від козлів. І поставить вівці по Своїй правіці, а козлів по лівиці.

Тоді скаже (Христос) — Цар тим, що будуть по Його правіці: прийдіть благословенні Мого Вітця, наслідуйте царство, приготоване вам від основання світа. Бо я був голодний, а ви дали Мені їсти; Я був жадучий, а ви напоїли Мене; Я був подорожний, а ви прийняли Мене; нагий і ви одягли Мене; недужий і відвідали Мене; у в'язниці, і ви прийшли до Мене.

Тоді відповідять праведники, кажучи: Господи, коли бачили ми Тебе голодного і нагого, або жадучого і напоїли? Колиж ми бачили Тебе подорожним і прийняли Тебе, або нагим і одягли Тебе? Коли бачили ми Тебе недужим або в в'язниці і прийшли до Тебе?

А (Христос) Цар у відповідь скаже їм: Істинно, кажу вам; скільки разів ви це вчинили одному з цих моїх найменших братів, Мені вчинили.

Тоді скаже тим, що будуть по лівиці: Ідіть від Мене прокляті в огонь вічний, приготований діаволу і його ангелам. Бо я був голодний і ви не дали Мені їсти; був жадучий і не напоїли Мене; я був подорожний, а ви не прийняли Мене; нагий і ви не одягли Мене; недужий і не відвідали Мене; у в'язниці і ви не прийшли до Мене...

Не манім себе надією, що господарська криза скоро минеться. Радше приготуємося на те, що тяжкі часи будуть довго ще тривати. Тимто ми повинні обмежити свої видатки і завести ощадности. Особливо слід занехати всякі непотрібні видатки, як на строї й міську одежу, а даліше видатки на алкоголь і тютюн. Не вільно християнинові сьогодні жити, не оглядаючися на бідних і нещасних.

Приходить страшна доля бідних людей — зима. Сотням тисяч нещасних, потребуючим допомоги, грозить просто смерть від голоду і холоду. Церква, духовенство й вірні мусять в ім'я любови Христа дати їм поміч. Матеріальну, моральну і релігійну поміч. Ніхто не сміє казати, що з огляду на господарську кризу це неможливо. Найкращі пам'ятки і діла милосердя залили в часах загальної збодженості і руїни. Поцвіли в часах голодного останнім кусником хліба та зайвою одежею, дати нещасним душевну і релігійну потіху, розрадити в горю, потішити в нещастю, це правдива християнська любов, вона прожене з сердець нещасних огірчення та зневіру, ненависть і розпуку й приверне їм віру в Бога й людей.

Робіть, що хто може. Можеш більше, зроби більше, можеш мало, зроби мало. Навіть мала лепта вбогої вдовиці, яку вкинула до церковної скарбони — навіть ця мала лепта дочекалася великої похвали від Христа. І дійся, асі а всі, навіть убогі, можуть і повинні щось милосердного зробити для інших убогих і нещасних. Можеш часом дати якийсь гріш, можеш дати яку квартиру збіжжя чи бульби. Можеш дати кусник полотна, чи яку зайву одежину. А якщо ти не зміг би того через власну бідноту, то певно можеш пожалувати бідного, потішити його ширим словом, дати розраду в його горі. А серце ближнього, дати розраду в його горі. А також можеш і повинен ти молитися за бідних і нещасливих; можеш з вічної керничі молитви черпати для бездомних небесну потіху. Чиж того не може зробити навіть найбідніший з вас? Допомога робота мусить бути загальною.

Допомога робота наших Епархій. на цілім просторі мусить організувати поміч кожній парохії мусить організувати поміч безробітним, бідним дітям, вдовам і сиротам всім потребуючим поміч в межах парохії. Крім цього багаті, а властиво вооажайні частини

Не забудьте, що найдаліше до дня 25. грудня ц. р. мусите викупити свою будинкову полісу на 1932 р. у приналежній агенції

Т-ва Взаїмних Обезпечень „Дністер”

у Львові, вул. Руська ч. 20.

краю мусять допомогти харчами бідним по містах. Правда, і на селі біда, бідні і безробітні сироти і опущені діти і навіть заможніші колись господарі не можуть повязати кінці з кінцями, але все таки при добрій волі можна жертвувати ще біднішим у місті рілнничі плоди. Хай у дних загальної нужди спалахне і огорне цілий край полум'я християнського милосердя. Воно мусить нагодувати голодних, потішити зневірених.

Духовенство, як сказав Папа Пія XIII, мусить покинути закритість і піти в народ між бідних і опущених і рятувати їх тіло й душу. Воно мусить взяти добродійну акцію в свої руки, організувати її при парохіях, закріпити вірних до діла милосердя.

Незабаром покличемо до життя Комітет рятунковий з осідком у Львові й Епархіяльний Комітет в осідках Епархії. Приготовляймо також статутове товариство „Союз Милосердя“, яке має обняти цілий наш край. У кожній парохії мусить повстати такий Союз Милосердя.

А Вас Дорогі Братя і Сестри вже наперед запрошуємо й визнаємо: вступаєте в ті Союзи Милосердя, еднуйтеся, щоб спільними силами обклашати нужду, отерти слези, нагодувати невинні нещасні діти, рятувати вдовиці та сироти, нести поміч незділним до праці інвалідам.

Нехай не замикаються ваші серця на голос Ісуса Вчителя. Прийміть глибоко в душу Христове слово: „Добре робіть ближнім, нічого за те не сподіваючися (від людей), а буде нагорода ваша велика — так каже Христос — і будете синами Вишнього, бо Він добрий для невіданих і злих. Будьте милосердні, як і Отець ваш є милосердний... Давайте і дається вам: міру добру, натовчену і потягнену і перелину, дадуть на лоно ваше, бо тою мірою, якою мірите, вимірюється вам“. (Лук. 6, 7, 35—38).

А ви убогі і потребуючі помічі не попадайте в зневіру, не тратьте надії на Божу поміч. Пам'ятайте, що ви діти Отця небесного, що годують пташків небесні та вибирає пильні делі. Знає Отець небесний, що вам треба. „Зложи на Господа журбу твою, а він тебе поживить“ — каже Псалмопівець (Пс. 54). „Многі скорби праведним і від всіх їх вибавить їх Господь“. (Пс. 33).

Не сумнівайтесь в Божу Провидіння, що вирятують ціле людство з тої страшної крізи, як тільки воно звернеться до Бога з довірою, як колись Апостоли: „Господи, спаси нас, бо погибаємо“.

Благодать Господа Нашого Ісуса Христа і любов Бога Отця і причастя Св. Духа, нехай буде з усіми вами.

† Андрей, † Григорій, † Йосафат, † Никита, Митрополит. Епископ. Епископ. Епископ.

† Григорій, † Іван, † Іван, Епископ-пом. Еп.-пом. Льв. Еп.-пом. Станісла.

Труднощі американського парламенту.

ВАШІНГТОН, 9. XII. ПАТ. Сесія конгресу, що розпочалася вчора, матиме важке завдання у зв'язку з низкою фінансових справ, зростом безробіття та іншими складними справами. Дискусія над справою безробіття буде довга й утруднена. Будуть обговорювати проект емісії внутрішньої позички на суму п'ять мільярдів доларів, щоб знайти вихід із теперішньої ситуації. Зростаючий дефіцит і зріст податків домагаються також широкого обговорення, подібно як англійські митні закони та інші закони на американську торгівлю.

З польської преси.

„Занедбана справа“.

„Дзєннік Людови“ про українську університетську справу.

Спроба демонстративного походу українських студентів у Львові в дні 1. і 2. н. м., після академії з нагоди 30-літніх роковин університетської сецесії, дала нагоду львівському соціалістичному органу „Дзєннік-ові Людов-ому“ доміркувати на тему українського університету. Після короткого інформаційного вступу про агадану академію і студентський похід, розігнаний поліцією, читаємо там так:

Минуло чимало літ від тих часів, коли львівський університет був тереном довголітньої боротьби поміж молоддю обох народів та тереном жалюгідних випадків. Українська молодь з великим захопленням кинулась до боротьби за український університет у Львові і ту боротьбу вела всілякими засобами. Австрійський уряд, будучи послухним галицькій шляхетській олігархії та ще й боячись контр-акції вшєпольської молоді, справу оснування окремого українського університету відкладав, а на протести відповідав обіцянками, дозволяючи лише відкрити кілька українських кафедр на львівському університеті.

Визволена Польща теж не полагодила справи українського університету. Сміливо можна ствердити, що ту справу ще дужче загноєно. Кафедри на львівському університеті злікализували, якийсь час зовсім не допускали української молоді до студій, а потім, хоча відчинено їй двері, почали припоровлювати до неї ригор обмежень. В наслідку такої політики повстав у Львові тайний український університет, а також український університет у Празі. Українська молодь мусіла емігрувати чи то на закордонні університети чи теж на інші високі школи у Польщі. Сьогодні багато українських студентів студіює у Варшаві, Кракові, Вільні і Познані.

Такий стан тріває по нинішній день. Польський уряд, крім нереального пляну оснувати „Студіум Рутенум“ у Варшаві чи Кракові, не здобувся на ніякий крок.

Польська працюрна класа, польська соціалістична демократія, давно вже висловила

свою думку у справі українського університету і її совість перед українським громадянством та українською культурою чиста. Нашим становищем було і в те, що український університет мусить повстати і що може повстати лише у Львові.

Заперечувати потребу українського університету, головню нині, і поваликуватися на те, що нема достаточної кількості українських студентів чи теж відповідно кваліфікованих професорських сил, є шонайменше смішною річю. Українські професори викладають нині майже на всіх університетах у Польщі та ніхто не квестує їх кваліфікацій. Студентів теж не бракує і в краю і за кордоном.

Не забуваймо при тім одного. Українська культура в останніх роках розрослась надзвичайно. Лише в головах маяків може ще сьогодні похитувати думка, що заперечує існування українського народу. Але коли з другого боку дивимось на те, що діється на Радянській Україні, де з одної сторони голосять українізацію та з другої гноблять всяку українську самостійну думку навіть в ділянці науки, коли сиволового вестора української науки М. Грушевського засилають на вигнання до Москви, — то шож є більш актуальне, як саме негайне створення українського університету у Львові?

Остання демонстрація української молоді пригадала нам ту справу. Легковажити її не мо-

жна, але — наважати — треба вжити всіх зусиль, шоби український університет став врешті доконаним фактом“.

Очевидно, що проти всього того, що сказано у афеферованій статті, не можна мати ніяких застережень, бо в ній зовсім правильно представлено нинішній стан т. а. української університетської проблеми: могутній зріст української культури, велика сила кваліфікованих учених, велика сила студентів і — повна мовчанка навіть про оснування університету, яке було загалом вирішене і за австрійських часів і в польському законі з 1922 року. Автор залишає лише на боці ствердження факту, що цей стан є витвором загальної польської національної політики, та не ставить точки над „і“: в чию користь виходить такий нинішній стан?!

Ближній поважний сумнів викликає „чиста совість“ ППС щодо її становища в цій справі. Ясна річ: справа совісті є справою наскрізь суб'єктивною, але факти можна стверджувати об'єктивно. Таким фактом є те, що в усіх коаліційних польських урядах, в яких засідали члени ППС з її відомою й мандатом, ресорт культурно-освітніх справ віддавала ППС польській ендєції, а вся національна політика була тоді соціалістами все легковажена і служила саме мостиком компромісу з ендєцькою реакцією, чи просто ціною, за яку куповано собі впливи в інших ділянках. І фактом є, що в останньому коаліційному кабінеті Скішинського поруч зі соціалістичними міністрами — міністром освіти був Станіслав Грабський. І тому щодо минулого у цій справі — про „чисту совість“ може краще би не агадувати... Теперішні словесні декларації є гарні а на будучі діла підождемо...

З українського наукового життя у Празі.

З початком нового 1931/32 шк. року відновились академічні засідання Колегії професорів факультету права і суспільних наук Українського Університету у Празі. Ці засідання відбуваються по п'ятницях в університетській аудиторії. Крім професорів, доцентів і асистентів факультету, на засідання, з відомою декана, приходять і гості.

До цього часу відбулись чотири засідання, на яких прочитано такі реферати: 9. жовтня 1931 р. проф. А. Андрієвського на тему: „Що

нового вніс професор Петражицький в юридичну науку“. Проф. С. Шелухін реферував 16. жовтня 1931 р. на тему: „Толковини, як правові явище X—XII століття“, а 6. листопада 1931 р. на тему: „Судова мова в кримінальному процесі“. Дня 20. листопада н. р. проф. А. Яковалів — на тему: „Правні українські приказки і заичаєєє право“, а 27. листопада н. р. зробив виклад приват. доц. Л. Шрамченко на тему: „Зовнішня торгівля РСР“.

Мін. Залеський в Лондоні.

ЛОНДОН 9. XII. ПАТ. У зв'язку з нинішнім приїздом до Лондону міністра Залеського „Таймс“ стверджує, що його візита не має нічого спільного зі справою митних тариф. Польський міністр закордонних справ приїхав до Англії, шоб обговорити зі Саймоном акту-

альні міжнародні справи, особливо справу роззброєння. Польща слідує з великим занепокоєнням за ростом гітлерівського руху в Німеччині. Зазначають теж, що міністр Залеський є за політичною мораторією для Європи на 5 або 10 років у зв'язку з фінанс. мораторією.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА“ З ДНЯ 11. ГРУДНЯ 1931.

МИХ. РУДНИЦЬКИЙ.

ПРОБЛЕМИ ЛІТЕРАТУРИ.

ЕСТЕТИКА
БЕНЕДЕТТА КРОЧЕ.

(Докінчення.)

Проблеми мистецтва інакші для артиста, що вирішує їх своїм твором, інакші для тих, що цей твір оцінюють — для естетів. Естетика є для Кроче окремою автономною ділянкою дослідів, дарма, що її методологічні питання зв'язані з логікою та історією. Питання про об'єктивність естетичних оцєн є тотожне із питанням об'єктивності історика; історія, як і мистецтво, не шукає законів і не творить понять, не доказує, а змальовує, творить образи; оцінити історичну полію або мистецький твір це ніщо інше як відтворити їх, ще раз змалювати, показати, як ми їх бачимо.

Дарма, що нема об'єктивних зразків краси, критерії смаку не менше абсолютні та не більш умовні як основи логічного або морального осуду, що мають за підставу загальні поняття; однак тих критеріїв не можна шукати в раціональних категоріях, тільки в формах людської уяви. Твори, так само як історичні події, трать свою силу вповні або частинно, коли наша ламає їх не оживляє або перестає розуміти. Саме тоді вириває потреба освітити добу та середовище, в якій вони повстали; та ця метода дослідів ніколи не повинна забувати про те, що мистецтво є висловом одиальним.

Кроче називає естетику „наукою про вислів і загальною лінгвістикою“. Термін *espressione* (вислів) не має такого безпосереднього натяку на „слово“ як у нашій мові, хоча коли йде про музику або архітектуру може й нелегко було би найти інший термін, спільний і для письменства.

Кроче полишає на боці музику, малярство, різьбу та архітектуру, тому нелегко уявити собі, як він приклав би до них принципи лінгвістики. Нас у данім випадку цікавить література і в цьому напрямку сумнівів не маємо.

Естетика має ті самі проблеми, що загальна лінгвістика, а ця зливається із проблемами філософії. І тут як в історії літератури треба полишити поза їхніми межами все, що не має безпосереднього зв'язку з питаннями творчості, а є навчанням. Загальна лінгвістика стоїть у відношенні до філософії так само, як історія літератури до літературної критики. Вона починає свою працю там, де тамті кінчають: від моменту, коли факти приносять зі собою сумніви та проблеми. Факти без сумнівів і проблем це мертвий реєстраційний список.

Всі філософські дискусії, коли знімаються понад рівень ствердження голих фактів, з яких не можна зробити ніякого висновку і коли стають спробою синтезу доходять до проблеми „краси“: жива мова, яка розвивається невпинно, не знає ні глибшого критерія ні сильнішого аргументу як той, яким переконує нас мистецький твір, приневолюючи повторити, відтворити, перетворити те, що „гарне“.

Естетика як філософія мови не має нічого спільного із проблемами граматички. Проблеми стилу є для неї тотожні з проблемами мови, тому, що між „мовою“ як засобом вислову думок і уявлень з одного боку і з другого: стилем — не можна провести в творі ніякої межі. Там, де нема тієї єдності, нема й твору, тільки зичайна черга речень, якої зміст може мати всяке значіння крім мистецького.

Остаточний критерій філософії та естетики — критерій „краси“: чому даний вислів гарний.

Мистецтво, доказує Кроче, не є ні трохи залежне від інших ділянок теоретичної або практичної творчості, а є окремою самоціллю цариною. Воно — одна із двох чистих форм пізнання світа: — філософія є пізнанням при допомозі понять і тому спрямована на все загальне, мистецтво це пізнання при допомозі інтуїції і тому спрямоване на все індивідуальне.

Прояви індивідуальних зусиль — твори мистецтва в усій своїй сумі не дають спромоги засувати, який „зміст“ чи „форму“ повинен мати твір, шоби був гарний (вартісний), ані від якої ідеї залежить його вартість. Мистецтво не знає поступу в розумінні досконалості, що наближується до якогось ідеалу — воно не має поза собою мети, до якої прямує. Воно не має засобів аналогічних до методу наукового дослідів або технічних здобутків, які розвиваються, удосконалюють. Твори минулих епох є не менше досконали, ніж сучасні і неосяжні, не-повторні.

Нелегко зрозуміти перехід від релятивізму

Чому підупадає український промисл?

(З приводу статті д-ра А. Чайківського.)

(Кореспонденція з Волині.)

Правдою є, що українське громадянство на Волині має ще мало зрозуміння потреби підтримувати свої громадські установи, не задержує капіталу у своїх кишенях а вже зовсім не дбає про розвиток рідного промислу. Скільки таких товаришів українське громадянство на Волині купує у чужих фірмах, які продукуються вже в наших промислових підприємствах, як мило Центросоюзу, фабрика паперців „Будучність“, „Фортуна Нова“, „Елегант“ і ін. Скільки то гроша пливе з українського села до чужої кишені, а свої установи, які могли б за ті гроші розвиватись, ледви живіють. Візьмим статтю д-ра А. Чайківського, в якій він пише, що фабрика „Фортуни Нової“ працює тільки один день в тиждень. Це діється в той час, коли ми вже маємо стільки українських приватних кравниць і кооператив. І, безумовно, є певна підстава апелювати до українського громадянства, щоб воно підтримало рідний промисл. Але й українське громадянство Волині має право спитати такі наші установи, як „Фортуна Нова“ й „Елегант“, чому вони віддали своє заступництво на Волині посередникові Дорхвольфові з Рівного? Знаю, що той заступник наших установ має рівночасно заступництво такої самої іншої фабрики, як „Фортуна Нова“, у Ковелі. Тепер питання, яку фірму той представник більше підтримує, чий крав більше продає: неукраїнської фірми чи української? З одної сторони апелюємо до нашого

громадянства „рятуйте, бо пропадемо“, а з другої самі довіряємо себе тим, які стараються всіма силами знищити український промисл. Тут вже громадянство не винувате, а вину несуть самі кермунчі органи даних підприємств. Правдою є, що товар „Фортуни Нової“ добрий і гарний, фабрика гігієнічна і що кожний гість виходить з неї з почуттям повного задоволення. Але треба ще віддати продаж рідного промислу в українські руки. Бо колиб українські виробники продавали українцеві, який змушений був прийняти обов'язки агента чужої цукрової фірми, то він не виговорював би на свою установу несотворені речі!

Тому конче треба, щоб управляючі органи агаданих установ віддали своє заступництво на Волині українцеві, якому буде залежати на поширенню рідного промислу, розбудови своєї фабрики, зросту національного капіталу та національної сили.

До гасла „свій до свого“ я додаю: хай всі українські установи користуються лише українським робітником і посередником. Бо наших робітників чужі фірми не беруть.

Ясна річ, що мусить одночасно йти пропаганда за купном виробів рідного промислу, особливо, коли вони стоять на такому високому рівні якості, як вироби „Фортуни Нової“.

О Миколайський.

ОСТАННІ ВІСТІ

СКАСУВАННЯ СТАНИСЛАВІВСЬКОГО Й ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВІДСТВА.

„Дзєннік Бидгоскі“ повідомляє, що порішено в Польщі оставити лише 12 воєвідств, а саме: 1) поморське, 2) познанське, 3) шлеське, 4) краківське, 5) лодзьке, 6) люблінське, 7) львівське, 8) волинське, 9) поліське, 10) вилєнське, 11) варшавське, 12) стол. місто Варшава з околицею. Перестануть існувати воєвідства: білостоцьке, келецьке, новгородське, станіславівське та тернопільське.

ПІД ЗАКИДОМ ПРИНАЛЕЖНОСТІ ДО УВО.

Перед стрийським кримінальним судом, як нагалим трибуналом йшла вчора розправа проти кравця Мих. Рудого, якого обвинувачують у намаганні убивств на політ. тлі. А саме Рудому закидають, що йому, як членові УВО, поручили вбити львівського для Польщі 28-літн. Івана Витрикуша зі Завадова. Задля того Рудий вибрався 22 листопада до Завадова та зпоза вікна вистріляв до Витрикуша, який сидів у своїй хаті при столі. Куля зранила лише Витрикуша в шок. На другий день поліція арештувала Рудого і він — як твердить акт обвинувачення — признався до вини, а пізніше заперечив її. На розправу привезли Витрикуша на ношах із драгобицького шпиталю. Обвинувачений не признається до вини. Переслухали кільканадцятьох свідків. Боронить адвок. д-р Калуський.

На досмертну тюрму.

Пізно вночі трибунал проголосив присуд, на основі якого засудили Мих. Рудого на кару смерті (шибеніцю), замінену на досмертну тюрму.

ВЛОМ ДО ЦЕРКВИ.

До церкви в Млинських, пов. Жидачів, аломився злодій, розбили дві скарбонки та забрали 140 зол. і одну фляшку богослужбового вина. — У рим. кат. костелі в тім самім селі акрали срібну пушку та часть монстранції висаджованої рубінами.

ПОВІСИЛИ.

Вчора, в середу, як відомо, самбірський наглий суд засудив бандитів Холеву та Шурека на кару смерті. Холева прийняв присуд зовсім спокійно, зате Шурек плакав, упав на колішки та просив помилування. Суд поручив засуджених ласці президента держави, однак президент відкинув просьбу. Прокуратор видав приказ, щоб виконати езекуцію без огляду на нічну пору. В 11 год. вночі все було готове до езекуції. Місце езекуції освітили сильними жарівками. Кат. Мацієвський сконтролював шибеницю. Прокуратор відчитав присуд і приказав повісити насамперед Шурека, а кільканадцять хвилин опісля Холеву. Лікар stwierdив смерть. Як вибила північ езекуція скінчилася.

ПЕРШІ РОЗПРАВИ ЗА ЕКСЦЕСИ У ВІЛЬНІ.

11 грудня починаються перші дві розправи у зв'язку з недавніми протигилявськими ексцесами. Перед судом стануть Я. Хрептович, обвинувачений у битті шиб і Г. Гальперн, як винуватик викликання вул. авантюра. Дальші розправи відбудуться 13, 14, 15 грудня.

АРХ. ОТТО ПОІДЕ ГИДРОПЛЯНОМ НА МАДЯРЩИНУ.

Французька преса повідомляє, що в Лондоні є тепер претендент до малярського престолу Отто Габсбург і б. ціс. Зита. Вона в англ. дворі робить старання, щоб вилкшити привернення корони Габсбургам. Є чутки, буцімто малярська аристократія закупила в Лондоні гидроплян і хоче намовити арх. Оттона, щоб відлетів на ньому над Бодотане Озеро на Мадярщині та проголосив себе королем. Мусоліні, мовляв, згодився на реставрацію габсбургського престолу. У зв'язку з тим кажуть, що малярський прем. гр. Бетлен на тайній розмові з рум. королем Карлом у Темешварі розмовляв в справі становища Румунії на випадок інтронізації Оттона в Мадярщині. Рум. уряд не видав досі офіц. комунікату. Представники Малої Антанти відідали 8 XII. малярського міністра закорд. справ, щоб вяснив цю справу.

АРЕШТУВАЛИ ГІТЛЕРІВЦІ В ШВЕЦІ.

СТОКГОЛЬМ, 9. XII. ПАТ. Шведська Тел. Аг. повідомляє, що поліція арештувала німецького капітана Маєра, емісара нац. соціалістів. Гітлерівська партія поручила йому зорганізувати гітлерівську секцію в Швеції.

ЗАМОРА ОДИНОКИЙ КАНДИДАТ НА ПРЕЗИДЕНТА.

МАДРИТ, 9. XII. ПАТ. Кортеси закінчили наради над проектом конституції. Текст конституції видрукують у 500.000 прим., які вчасі розкинуть із літаків у дні вибору президента республіки. Вибір відбудеться 11 грудня. Є заг. думка, що виберуть через акламацію Замору, бо навіть скрайна опоз. правниця постановила на нього голосувати.

Біржа.

Гроші.

Американський долар 8.91.00—8.92.00, канадський долар 7.50.00—7.55.00, чеська корона 0.25.25—0.25.50, австрійський шілінг 1.14.00—1.15.00, румун. лей 0.05.00—0.05.50, французький франк 0.34.80—0.35.00, швейцарський франк 1.73.00—1.73.50, фунт стерлінгів 29.50.00—30.00.00, радянський червінець 0.00—0.00, німецька марка 2.05.00—2.05.50.

Срібло: Австрійська корона 0.39.00—0.39.50, 5 австрійських корон 2.15.00—2.20.00, австрійський фальорен 1.10.00—1.15.00, російський рубель 1.60.00—1.65.00, копійки за рубель 0.80.00—0.85.00.

Золото: 20 корон 39.50.00—40.50.00, 20 франків 36.00.00—37.00.00, 20 німецьких марок 00.00.00—00.00.00, 10 російських рублів 51.50.00—52.50.00.

Збіжжя.

Пшениця двірська 24.25—24.75, пшениця збірна 22—22.50, жито одноцвіте 25.25—25.50, жито збірна 24.50—24.75, ячмінь броварний 21—23, ячмінь на м'ясо 16—16.50, овес гал. 21—21.50, овес збірний 20.50—21, кукурудза рум. 19—20, бераболя пром. 3—3.25, фасоль біла 18.50—20.50, фасоль краса 25—26, горох Вікторія 30—32, горох полеаний 26—27, бобик 22—23, ячка чорна 24.50—25, ячка сіра 22—22.50, сіно прас 9—10, содова прас 4.50—5, гречка паст. 17—17.50, гречка на м'ясо 18—18.50, льон 37—39, сім'я конопл. 33—35, ріпак оз. 31—32, крупи греч. 37—39, пішно 43—45, просо 18.50—19, мак сірий 83.50—93.50, конюшина чорн. 130—20, макуха чорн. 35—40.

Великий президентський розпорядок у Німеччині.

БЕРЛІН, 9. XII. ПАТ. Оголошення нового декрету президента республіки в справі санації господарства й фінансів та забезпечення внутрішнього спокою опізналося в останній хвилині з причини деяких поправок. Декрет має 47 сторінок друку і складається із чотирьох частин. Перша торкається знижки цін вугля, заліза і штучних навоїв, дальше знижки перевозних оплат на залізницях, поштової тарифи, мешкальних чиншів. Уряд обчислює, що цей розпорядок принесе льонаторам полекшу на 500 мільонів марок. Друга частина торкається редукції робітничих зарібків і урядничих платнів. З днем 1. лютого 1932 пенсії державних і самоврядних службовців будуть обнижені на 9 проц. а службовців вищих і урядовців відповідних підприємств на 10 проц. Третя частина торкається забезпечення рівноваги бюджетів дорожню редукції персональних видатків і підвищення оборотового податку. Четверта частина містить ряд постанов політичного характеру, що мають на меті вдержання порядку й публічної безпеки.

Дайте моральну і матеріальну допомогу інвалідам УГА, котрі впали жертвою найвишого громадянського обов'язку!

Спільний фронт проти соціалістів і комуністів.

ЕССЕН, 9. XII. ПАТ. У зв'язку з програмою гітлерівців, що передбачує тримісячну кампанію проти соціалістів і комуністів, провідники гітлерівської партії заходяться, щоб до цієї акції втягнути теж центр, особливо католицьке німецьке духовенство. Перед кількома днями відбулася в Ессені в цій справі дводісна конференція між представниками гітлерівців і центром. Виходячи із задоволення, що скорше чи пізніше мусить прийти до співпраці між центром і гітлерівцями, учасники конференції рішили розгорнути спільну акцію проти соціалістів і комуністів.

Брінінг протестує проти гітлерівської акції.

БЕРЛІН, 9. XII. ПАТ. Канцлер Брінінг заголосив учора перед радіом мікрофоном промову, в якій між іншим виступив гостро проти гітлерівської акції. Свідомий своєї відповідальності уряд республіки не може висувати політичних цілей, що не дадуться здійснити. Уряд із залізною енергією протиставиться й не стерпить ніякої іншої влади поза тією, яку покликано згідно з постановами конституції. Засобами езекутивної влади в державі розпоряджає виключно президент Гінденбург і уряд республіки. З невблаганною суворістю, не виключаючи навіть проголошення вишкотового положення, уряд виступить проти всіх, хто відважився у менті найбільшого напруження нервів протиставитися конституційній владі. В річкій суперечності з заповненням Гітлера, що прямує до своєї політичної мети тільки легальною дорогою, являються заяви інших провідників націонал-соціалістичної партії, що викладають ключі братовбивчої боротьби й висувують безглузді плани в закордонній політиці. Про нелегальність планів Гітлера свідчить теж заповнення, що дійшовши до влади легальною дорогою, націонал-соціалісти проломлять легальні межі. Тимменше про легалізм гітлерівців свідчать ухвалені в замкнених колах плани кривавої нічисти на політичних противників. Як відповідальний державний муж канцлер енергійно протестує проти тієї акції. Офіс Брінінга протестував проти спроб викликання за границею вражіння, що побіч конституційного уряду в Німеччині є другий уряд, який ладить обняти владу. Тепер і на будуче, назначив канцлер, політичний провід в Німеччині буде спочивати в руках президента республіки й конституційного уряду. Вкінці Брінінг зазначив, що згідно з розпорядками декрету від завтра до 3. січня 1932 всякі публічні збори й походи в німецькій державі будуть заборонені.

Гітлерівський сойм.

БЕРЛІН, 9. XII. ПАТ. Новий геський сойм у Дармштадті уконституувався вчора, вибираючи представником гітлерівського посла Вернера. Із загального числа 69 послів за Вернера голосувало 40, соціал-демократичний посол Дельп, що був представником попереднього сойму, лістав лише 16 голосів.

НОВИНКИ

— Пригода молоді дівчини, Гретхен, сиділа у класі художньої школи та щось рисувала. Прийшов директор з якимсь знайомим анимом, показав на неї та сказав: „Вона це зрозуміла найкраще“. Заки Гретхен стамилася — сігніти найкраще“. Заки Гретхен стамилася, він тільки аже в латі разом із незнайомим. Він тільки головою кивав на всі П і заявив, що вона не дає, неприємна та не може їхати до відомого виробництва, бо не знає як „обертатися“ і що робити. За п'ять хвилин Гретхен ула перед режисером. Гретхен кудись поведи його приказ і зробили чомусь манікір лише своєї руки, описали поведи у величеську кімнату, в якій висіли мікрофони й метушилися люди мов божевільні. На неї кинувся якийсь бродяга й одним махом великих ношів відтяв правий рукав П скромного одягу. Гретхен намагалася його спинити, але він не зупинився й миттю пришив їй другий рукав зі златого дива, але людина у шкуртатній нагортці кинула на неї. П поставили перед занавісою, вкинули в руку вуглики і казали на гасло висунути руку в отвір між двома полотнами зав'язати чистенько нарисувати на стіні орнаменти. У ту мить хтось кокнув: „Уага! Починають“.

